

Poština
pavšalirana.Uredništvo
in
upravnništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMIS

ska, Kujiznica,
Krossmajerjeva ul. 1.
Ljubljana

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsako soboto.

manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglasih
beseda 25 p.**Kaj hočemo?** Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva!

Zunanji položaj.

Boj med Nemčijo in Francijo v Ruhrskem ozemlju postaja preskusni kamen za dosedanje politične zveze držav, postaja pa tudi preskusni kamen za možnost in življenjsko silo mednarodne skupnosti proletarijata.

Kaj je bistvo boja med Nemčijo in Francijo v Poruhrju, je znano: Francija zahteva od Nemčije vojno odškodnino, Nemčija pa je ne plača, ker pravi, da ne more.

Zahteva Francije po plačilu vojne odškodnine in upor Nemčije proti plačilu pa ne obstoja samo v tem, da hoče dobiti Francija povračilo škode in da Nemčija te škode ne more plačati. Tukaj ne igra prve vloge denar ampak — politika, in sicer politika, ki gleda v prihodnost.

Navzlic zmagi se namreč Francija boji Nemčije. Nemčija je še vedno močnejša od Francije in v desetih do dvajsetih letih, ko bi se Nemčija popolnoma opomogla, bi Nemčija vpadla v Francijo in ji vzela to, kar je zgubila v svetovni vojni — in še nekaj več. Da pa Francija to prepreči, je zasedla Ruhrsko ozemlje. Kajti tukaj leži bogastvo Nemčije — odtod se bo Nemčija pripravila za prihodnji obračun s Francijo. Če je torej Francija zasedla Poruhrje, je imela predvsem namen, udariti Nemčijo gospodarsko in ji onemogočiti prihodnjo vojno. Ker Nemčija vse to ve, je jasno, da se temu upira, kajti ona hoče dobiti zgubljeno ozemlje nazaj, to pa se da pridobiti samo potom vojne. Kdor pa hoče voditi vojno, mora imeti prvič denar, drugič denar in tretjič zopet denar, kakor je rekel neki vojskovodja.

Ker pa sta Nemčija in Francija dve državi, ki odločata poleg Rusije usodo Evrope na kopnem, je gotovo, da gleda cela Evropa s skrbjo na izid tega boja. Najpreje Anglija. Ona je sicer zaenkrat dosegla svoj cilj: najprej je ubila s pomočjo Nemčije Rusijo, na to še Nemčijo. Tako se je znebila obeh tekmecev, na morju in na suhem. Vendar ni v interesu Anglije, da bi Nemčija obubožala, kajti Nemčija je dobra odjemalka mnogih panog angleške industrije in kolonijalnega blaga: poleg tega ne mara Anglija, da bi

postala Francija mogočna kot za časa Napoleona — ko je ogrožala Anglijo. Zato se Anglija odnima vedno bolj od Francije. Za Anglijo in z Anglijo gre Italija, ker ji postaja Francija nevarna, Nemčija pa ne, vsaj do tistega časa ne, dokler se ne združi z Nemško Avstrijo in zahteva Brenner in Trst — kar je pa še daleč.

Rusija gre z Nemčijo že od konca svetovne vojne: Nemčija je Rusijo priznala in sta sklenili obe državi tudi zvezo, katere natančna vsebina pa ni znana. Nasprotnica pa je Rusija Francije ne samo zato, ker so bile narejene vstaje raznih carskih generalov proti sovjetski republiki s francoskim denarjem, ampak tudi zato, ker zahteva Francija za plačilo, da prizna sovjetsko vlado — priznanje vseh dolgov, ki jih je naredila carska Rusija v Franciji. Rusija pa ni bila do sedaj v dobrih odnosih tudi z Anglijo. In če vidimo, da gre danes Anglija bolj z Nemčijo kot s Francijo, se nam nehote vsiljuje misel, da je tukaj še nekaj drugega vmes. Angliji namreč postaja nevarna ruska propaganda na Vzhodu in zato ni nemogoče, da se hoče Anglija sporazumeti z Rusijo in da si, kakor preje za časa carizma, razdelita svoje takozvane interesne sfere na Vzhodu.

Tako grozi Franciji, da ostane navzlic zmagi v svetovni vojni na koncu — sama, obdana od neprijateljev! To ni lep položaj, tudi ni posebno varen, zato si hiti Francija pomagati, kakor ve in zna. Prvi, ki gre in mora iti s Francijo, je Poljska, ki ima ista nasprotnika kot Francija: Nemčijo in Rusijo. Proti Nemčiji, torej s Francijo gre Češka — ki pa se nič ne ogreva za to, da bi šla tudi proti Rusiji. Proti Rusiji gre Romunija, ker se boji za Besarabijo. S Francijo gredo tudi mi, ker imamo pogodbo s Češko in Romunijo. Tako stojita na eni strani Nemčija in Rusija, katerima se počasi približujeta Anglija in Italija, na drugi strani pa Francija z Belgijo in Poljska ter Malo antanto: Češko, Jugoslavijo in Romunijo. To je težak položaj — skoro neznosen zlasti za Češko in Jugoslavijo, ki morata delati fronto proti Rusiji, torej proti državi, katere moč je ga-

rancija za obstoj in razvoj Češke in Jugoslavije. Z urnimi koraki stopamo v nove tajne politične in vojaške zveze, zveze, o katerih je proglašil Wilson, da ne smejo v bodoče obstojati, ker so neizogiben povod novih vojn. Par let je preteklo, kar so bile izgovorjene te besede o zvezah in danes se slišijo že kot pravljica!...

In danes, ko se bije v Poruhrju bitka med francoskim in nemškim kapitalom, bitka, ki polaga temelj za

bodoče vojne, gre nemški proletarijat v strnjeni vrsti za Kruppom in Cunom, francoski proletarijat pa za Loucheurjem in drugimi. To daje mnogo misliti, kakor je dala v tem oziru mnogo misliti že svetovna vojna. Pa končajmo tukaj, drugače preti nevarnost, da bi morali nadaljevati mogoče o avtonomiji in s tem razburiti koga, ki mu je teorija več kot pa realno življenje.

Kako so si Hrvati zamislili našo državo.

(Konec.)

Iz dosedanjih člankov, ki smo jih prinašali pod gornjim naslovom, je jasno razvidno, kako so si republikanski Hrvati pod vodstvom Stefana Radića zamislili našo novo državo. Glavne smernice so: Hrvaška bodi samostojna država. Ta država naj temelji na volji in zavesti večine prebivalstva. Ker pa je tu večina kmečkega ljudstva, bodi torej država kmečka. V tem je zapopaden tudi njen socijalni smoter, ki pravi: Vsak človek je neodvisen in pošten, če ima kos zemlje, ki jo obdeluje sam. Vsak človek tudi stremi po zemlji. Tudi delavec, ki nima svojega doma, sanja o tem, kako bi prišel do njega. Cilj delavca ni, da ostane vedno proletarec brez doma, temveč njegov človeški cilj je, da dobi zemljo, ki ga bo ob delu redila. Zato je potrebno, da se posest zemlje pravično razdeli na kolikor mogoče največ ljudi. Ker pa bodi ta država kmečka, tudi ne more biti militaristična. Zato mora biti nevtralna in mirotvorna ter mima nobene stalne armade. Ona noče imeti vojne nikoli in nikjer. Če bi pa kakšen vnanji sovražnik hotel to domovino potlačiti, tedaj naj nastopi ves narod, da jo brani. Vsa kultura bodi kmečka, ker je zemlja glavni hranilec ljudstva, in človečanska, to je krščanska, res spoštujejoč osobne nar tarne pravice vsakogar.

Iz tega sledi, da republikanski Hrvatje odklanjajo avtonomijo in celo federacijo. Oni hočejo na sedanjem teritoriju SHS le zvezo držav, to je konfederacijo!

Danes nam preostane le še, da pokažemo, kako si hrvaški ustavni načrt zamišlja razmerja med temi državami. V tem pogledu se glasi odstavek »Odnosaji republike (Hrvaške) napram Srbiji, Sloveniji in Bosni-Hercegovini« tako:

»S Srbijo kot neodvisno kraljevino, s Slovenijo kot pravno popolnoma, a v večjem delu tudi zares neodvisnim področjem slovenskega naroda ter z Bosno-Hercegovino kot pravno in faktično popolnoma avtonomno hrvaško-srbsko - muslimansko narodno - politično edinicno — ureja banska Hrvaška kot nevtralna kmečka republika svoj odnosaj v mejah skupnega mednarodnega teritorija Srbov, Hrvatov in Slovencev na suvereni konstituenti Srbov, Hrvatov in Slovencev, (izvoljena 28. novembra 1920.) kakor hitro pristane večina srbijanskih, slovenskih in bosansko-hercegovskih poslancev na skupno razpravljanje brez majorizacije (brez nadglasovanja).«

In dalje se zavarujejo Hrvati glede svojega ostalega ozemlja takole:

»Banska Hrvaška se ne odreka nobeni svoji pravici na današnjo Dalmacijo zaradi posebnih njenih zgodovinskih, zemljepisnih in mednarodnih prilik, ker je to najbolj čista hrvaška dežela, torej samo del hrvaškega naroda, priznava pa popolno pravico narodne samoodločbe ter hoče vso svojo moč porabiti, da se Dalmaciji in dalmatinskim Hrvatom čimprej da prilika, da odločijo v povsem svobodnem plebiscitu, ki se naj izvrši pod mednarodno kontrolo, o svoji usodi.

Ravnotakšno popolno pravico narodne samoodločbe, ki naj se oživotvori s svobodnim plebiscitom pod mednarodno kontrolo, priznava republika Hrvaška tudi Črni gori, Macedoniji, Banatu, Bački in Baranji.«

Glede Reke in Istre pa pravijo republikanski Hrvatje:

»Republika Hrvaška ne priznava tajnega dogovora med kraljevi-

LISTEK.

„Slovinci“.

Pod tem naslovom je napisal Franc Erjavec zemljepisni, zgodovinski, politični, kulturni, gospodarski in socialni pregled našega naroda. Lepo opremljeno knjigo je izdala »Jugoslovanska knjigarna«, a cena ji je Din 60.

Avtor knjige pravi v uvodu: »Če hočemo kdaj zopet zbrati »svoje raztresene ude«, si tako jamčiti svojo nacionalno eksistenco ter si priboriti v družini evropskih narodov vsaj nekoliko vpoštevanja, ni potrebno le to, da si konsolidiramo svojo mlado državo, temveč tudi to, da opozorimo zunanji svet nase ter ga seznanimo z nami. V tem pogledu še nismo storili doslej še skoro

ničesar, da, nimamo še niti najpreprostejše publikacije, ki bi dajale tujcu vsaj kolikor toliko vsestranski pregled o razvoju in sedanjem stanju našega naroda in naših pokrajin.«

To je res. Zlasti ob koncu vojne se je zelo neprijetno občutilo, da smo bili Slovenci svetu malo poznani in da tudi onim tujim ljudem, ki so se za naš narod, njegovo gospodarstvo in kulturo zanimali, nismo mogli dati v roke temeljitejšega, objektivnega informativnega spisa o nas. Edina publikacija na katero smo opozarjali, je bila izborna knjiga »Kroaten und Slovenen«, ki je izšla l. 1916. v Jeni in katero sta spisal A. Milčinič in dr. Krek. Toda ta knjiga je bila v Avstriji zaplenjena, pa jo je bilo zato težko dobiti ravno v trenutkih, ko bi se rabila. V našem slovstvu imamo pač posamezna dela o eni ali drugi stroki našega udejstvovanja, toda ce-

lotnega pregleda — razven omenjenega Krekovega spisa — nismo imeli.

Franc Erjavec se je sedaj spravil na to delo. Zbral je ogromno gradiva, ki ga je podal v 12 poglavjih. Brezdvoma je to zbiralo in urejavalno delo zahtevalo veliko truda, časa, potrpljenja in zlasti pridnosti. Obrnil se je zaradi pravičnega ocenjevanja gradiva na posamezne znanstvenike in strokovnjake, ki so mu pri delu pomagali s svetom in z dejanjem, n. pr. zlasti v poglavju o slovenskem jeziku itd. Nadalje je v knjigi zbral mnogo statističnega gradiva, ki je velike vrednosti, ki, čeprav v posameznostih morda pomanjkljivo, vendar le dobro pomaga celotni sliki. S statistiko je pri nas sploh križ. V Avstriji smo je sicer imeli, toda razdeljeno po kronovinah, ne pa po narodih. V naši sedanji državi pa nam je ta znanstvena disciplina še skoro neznana reč,

čeprav je v vsakem pogledu velikanke važnosti.

V splošnem je delo objektivno, četudi poznavalec naših domačih prilik tupatam občuti, da je ena reč povdarjana morda nekoliko preveč, druga pa nekoliko premalo. Toda to so subjektivni občutki, kakršen človek jo pač bere: n. pr. literat ali narodni gospodar ali ljudski prosvetni delavec itd.

Skratka dobili smo knjigo, ki lahko na njo nakažemo ljudi, ki se hočejo o nas poučiti. Zlasti v SHS državi smo Slovenci Hrvatom in Srbom tako malo poznani, kakor mi malo one poznamo. Pa tudi za inozemstvo bo knjiga dober informativen vir, zlasti še, ako se bo prevlela v kak svetoven jezik, n. pr. v nemščino. Mi moramo pač sami poskusiti za to, da ne bomo ostali širšemu svetu tako nepoznani kot na priliko kakšen narod v centralni Aziji.

vstvarjajoče sile človeštva so bile v nasprotnem taborju, potreben je bil le še en sunek, da se zruši stari svet in nastopi v polni veljavi novi svet, ki je dejansko še obstojal. Ta sunek je dala revolucija.

Kako pa je s socializmom in komunizmom? Kako je s proletarsko revolucijo, o kateri se toliko govori? Ali so dani vsi predpogoji, da se more posrečiti in obdržati?

Če hoče revolucija zmagati in se obdržati, mora biti na njeni strani ogromna večina ljudstva. Danes pa za proletarsko revolucijo in za diktaturo (vlado) proletarijata ni niti večina delavstva, zlasti pa ne inteligentnejši delavci. Velik del delavcev ima naravnost strah pred tako diktaturo proletarijata, kot se izvaja na Ruskem, katere posledica je lakota, beda, puščava, militarizem in pomanjkanje vsake svobode. Tudi kmet je nasproten proletarski revoluciji, ker se boji za svojo zemljo in ker hoče biti ravan delavec, ne pa nižji od njega. Na Ruskem je v sovjetih več delavskih zastopnikov kot kmečkih, čeprav so delavci le neznamen del ruskega naroda. Tega pa kmet ne mara. Kako pa je z in-

teligeno? Njo delavski voditelji naravnost odpravljajo, ker se boje nevarnih in sposobnih tekmecev. Delavstvu pa zatrjujejo, da so inteligentje zajedavci in hlapci kapitala. Gospodje delavski voditelji, brez inteligence ni mogoča nobena urejena

država, bodiki kmečka, bodisi meščanska ali delavska.

Dokler ne bo ogromna večina delavnega ljudstva: kmetov, delavcev in razumništva stala v taborju proletarske socialne revolucije, toliko časa te revolucije ne bo.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOV. AVTONOMISTOV.
Odgovorni urednik Jože Petrič
Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Slavenska banka d. d. podružnica Ljubljana

Zagreb preje Jugoslovanska Union-Banka Beograd
Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj,
Maribor, Monoštor (Baranja), Murska Sobota Osijek, Rogaška Slatina,
Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Škofja Loka, Velikovec, Vršac.

Agencija: Buenos Aires (Argentina).

Afilijacije: Budapest: Balkan Bank v. t. Split, Jugosl. ind. banka Wien: Bankhaus Milan Robert Alexander.

Delniška glavnica 200,000.000 K

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Vloge na vložne knjižice se obrestujejo do nadaljnjega po **5%** na leto.

Teodor Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 8

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh

kleparskih in vodovodnih instalacijskih del kakor tudi za pokrivanje streh.

Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračun brezplačno in poštne prosto. Popravila točno in po najnižji dnevni cen. Ambalaža in pločevine.

Valentin Vojska

pleskar in ličar,

Ljubljana, Cerkvena ulica 11.

se priporoča slavnemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela.

Cene zmerne. Delo solidno.

BERSON
GUMENE PETE IN
GUMENE POTPLATE
ceneje in trajnije so kakor usnena!
Najbolje varstvo proti vlagi i mraza!

Alojzij Lenček

stavbeni in galanterijski klepar

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29.

Se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. — Cene zmerne. — Delo solidno.

V Bohinj!

V najlepši legi ob Bohinskem jezeru se nahaja hotel Sv. Duh s 30 opremljenimi sobami in novo vpeljana električno razsvetljavo v sobah. Čolni in kopalnice na razpolago. Izvrstna kuhinja. Postrežba točna in solidna. Cene zmerne.

Za mnogoštevilen obisk se priporoča

Feliks Seljak, hotelir.

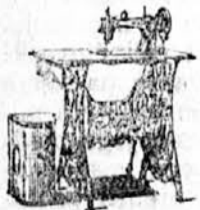
IVAN JAX IN SIN

LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA C. 2.

Šivalni stroji

10 letno garancijo

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Došlo je ravnokar večje število strojev za vsako obrt. Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji Adler in Urania.

Cenik zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn:

Dürkopp, Styria, Waffrad in motorete na prvo kolo.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICE V LJUBLJANI

r. z. z. o. z.

sedaj poleg nunske cerkve po leti l. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo po 6% brez odbitka rentnega in invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestujejo po 5 1/2%.

Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po 6 1/2%.

Večji vezani zneski se obrestujejo po dogovoru.

Pisalni stroji

in potrebšline, mehanična delavnica (popravilnica)

BARAGA,

Ljubljana, Šelenburgova 6/I.

Vaše blagorodje!

Kdor hoče imeti dobro slikarsko delo s pristnim blagom naj se obrne na:

Fr. P. Stare

slikarski mojster v Ljubljani
Florjanska ulica št. 16.

Berite

ravnokar izišlo brošuro „Jugoslovenci, Slovani in Jugoslovani“, ki je najboljši politično-kulturni spis, kar jih je bilo napisanih po vojni. Naroča se pri upravi našega lista. Cena Din 5,—, s poštino 25 para več.

Antikvarijat, knjigarna

HINKO SEVAR

Ljubljana, Stari trg 34

kupuje in prodaja različne knjige v vseh jezikih po ugodnih cenah.

Najboljša in najsigurnejša priika za štedenje!

Ljudska posojilnica v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franč. cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekočem računu od 1. januarja 1923 po

5%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1921 nad 110 milijonov kron hranilnih vlog in nad 1,100.000 kron rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.